

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **V. G.**, zast. JUDr. Filipem Mochnáčem, advokátem, se sídlem Heršpická 5, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 12. 2012, č. j. 36 A 46/2012 - 25,

takto:

I. Kasační stížnost proti výroku I. rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 12. 2012, č. j. 36 A 46/2012 – 25, **se zamítá**.

II. Výrok II. rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 12. 2012, č. j. 36 A 46/2012 – 25, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu v tomto rozsahu k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na nákladech řízení o kasační stížnosti 11 171 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.
Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Žalobce se žalobou podanou dne 24. 9. 2012 domáhal u Krajského soudu v Brně ochrany proti nečinnosti žalovaného, která měla spočívat v absenci rozhodnutí o žádosti žalobce o udělení povolení k trvalému pobytu. Žalobce tuto žádost podal u žalovaného dne 11. 4. 2012. Žalobce uvedl, že podle jeho názoru se na řízení o žádosti vztahuje § 169 odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně

některých zákonů, podle něhož je žalovaný povinen o žádosti rozhodnout bezodkladně, nejpozději do 60 dnů od podání žádosti. Poté, co tato lhůta marně uplynula, podal u žalovaného žádost o opatření proti nečinnosti podle § 80 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, avšak žalovaný na tuto žádost nijak nereagoval. Proto žalobce navrhl, aby krajský soud uložil žalovanému, aby o žádosti žalobce o udělení povolení k trvalému pobytu rozhodl.

[2] Krajský soud v Brně v záhlaví označeným rozsudkem žalobu zamítl (výrokem I.) a rozhodl dále, že žalované se nepřiznává náhrada nákladů řízení (výrokem II.). Ze správního spisu zjistil, že žalovaný prováděl prostřednictvím Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje pobytovou kontrolu v místě pobytu (D. 262, H.), které žalobce ve své žádosti označil, a to dne 2. 8. 2012 a 3. 8. 2012, avšak žalobce nebyl zastižen. Následně žalovaný dne 9. 8. 2012 vyzval zmocněnkyni žalobce, aby se seznámila s podklady rozhodnutí a vyjádřila se k nim. Dne 27. 8. 2012 předložil žalobce žalovanému své vyjádření spolu s dalšími doklady. Na základě těchto dokladů provedl žalovaný opětovně dne 27. 10. 2012, 28. 10. 2012 a 31. 10. 2012 pobytovou kontrolu, avšak žalobce znovu nebyl v místě uvedeném jako adresa jeho pobytu zastižen. Poté dne 8. 11. 2012 žalobce předložil žalovanému novou smlouvu o zajištění ubytování na adrese C. 57, B. Krajský soud dále uvedl, že podle jeho názoru se na dané řízení o žádosti žalobce o udělení povolení k trvalému pobytu nevztahuje § 169 odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb. (tj. lhůta 60 dnů), nýbrž § 169 odst. 1 písm. b) téhož zákona, který stanoví lhůtu 180 dnů. Žádost žalobce o opatření proti nečinnosti ze dne 2. 8. 2012 byla proto podána předčasně (před uběhnutím zákonné lhůty pro vydání rozhodnutí). Soud dále konstatoval, že žalovaný ve lhůtě pro vydání rozhodnutí vyvíjel přiměřenou aktivitu k zjištění skutkového stavu potřebného pro vydání rozhodnutí o žádosti a rozhodnutí nebylo možné vydat nikoli v důsledku nečinnosti žalovaného, nýbrž v důsledku okolností na straně žalobce, neboť se nezdržoval na adrese pobytu uvedené v žádosti a novou adresu oznámil žalovanému až 8. 11. 2012. Vzhledem k tomu, že soud neshledal na straně žalovaného neodůvodněnou nečinnost, žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) dne 5. 2. 2013 kasační stížnost. V kasační stížnosti uvedl, že trvá na svém názoru, že na předmětný případ se vztahuje šedesátidenní lhůta dle § 169 odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., a to proto, že stěžovatel podal svou žádost na území České republiky, tj. nikoli prostřednictvím zastupitelského úřadu v zahraničí, a to podle § 69 citovaného zákona. Nesprávný právní názor krajského soudu, který vedl k nesprávnému výroku o zamítnutí žaloby pak má dále za následek i nesprávnost výroku nákladech řízení, neboť stěžovateli měla být přiznána jejich náhrada. Proto stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozsudku krajského soudu v celém rozsahu.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že dne 4. 2. 2013 bylo o žádosti stěžovatele rozhodnuto tak, že stěžovateli bylo uděleno povolení k trvalému pobytu a bylo mu přiznáno postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta v EU. Toto rozhodnutí bylo stěžovateli doručeno a nabylo právní moci dne 18. 2. 2013. Samotné důvody uplatněné stěžovatelem v kasační stížnosti žalobce ponechal na úvaze Nejvyššího správního soudu a věcně se k nim nevyjádřil. Odkázal však na rozsudek Nejvyššího správního soudu z 25. 6. 2018, č. j. 1 Ans 4/2008 - 62, v němž soud uvedl, že musí být vždy vzhledem ke

konkrétním okolnostem případu zváženo, zda podání žaloby nepředstavuje zneužití práva, a že dodržení zákonných lhůt nemůže být na újmu řádného zjištění skutkového stavu. Z průběhu řízení rekapitulovaného krajským soudem pak vyplývá, že žalovaný nebyl nečinný.

II.
Posouzení kasační stížnosti

[5] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

II. a)
Kasační stížnost směřující proti výroku o věci samé

[6] Kasační stížnost v části směřující proti výroku ve věci samé (výrok I. napadeného rozsudku krajského soudu) není důvodná. Jak Nejvyšší správní soud uvedl již ve své dřívější judikatuře, např. v rozsudku ze dne 8. 11. 2007, č. j. 1 Ans 8/2007-49, *„[p]odle § 81 odst. 1 s. ř. s. nicméně soud o žalobě proti nečinnosti správního orgánu rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí. Toto ustanovení je nutné vztáhnout i na řízení o kasační stížnosti. Ačkoliv § 120 s. ř. s. odkazuje pro řízení o kasační stížnosti pouze na přiměřené použití části třetí hlavy I, kam zvláštní ustanovení o žalobě proti nečinnosti správního orgánu (a tedy i § 81 odst. 1) nepatří, bylo by proti logice věci a smyslu ochrany v tomto řízení soudy poskytované, kdyby Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o žalobě na nečinnost toto ustanovení zcela ignoroval. Takový postup by totiž v některých případech vedl pouze k nedůvodnému prodlužování řízení: pokud by totiž krajský soud ve svém rozhodnutí nesprávně žalobu zamítl, ačkoliv zde nečinnost správního orgánu byla, a byl by tu tedy dán důvod pro kasaci jeho rozhodnutí (jako v projednávaném případě), avšak v době rozhodování Nejvyššího správního soudu by se již správní orgán nečinnosti nedopouštěl, nemělo by zrušení rozsudku krajského soudu pro stěžovatele žádný praktický význam. Krajský soud by totiž v novém řízení (vázán § 81 odst. 1 s. ř. s.) věc posoudil podle aktuálního skutkového stavu a žalobu opět zamítl; nové řízení před krajským soudem by se tak stalo ryze formálním. Je proto zcela na místě aplikovat i v řízení o kasační stížnosti ustanovení § 81 odst. 1 a posoudit skutkový stav věci ke dni rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti.“* Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že tento názor shledal ústavně konformním i Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 20. 2. 2008, sp. zn. I. ÚS 281/08.

[7] Konkrétně Nejvyšší správní soud zjistil ze správního spisu, který mu byl žalovaným předložen, že žalovaný dne 4. 2. 2013 vydal rozhodnutí č. j. OAM-5620-26/TP-2012, kterým žádosti stěžovatele zcela vyhověl a které nabylo právní moci dne 18. 2. 2013 jeho

doručením stěžovateli. Pokud ke dni rozhodování Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti je již nečinnost pojmově vyloučena a pokud stěžovatel kasační stížnost nevzal zpět, je tím určen způsob rozhodnutí o kasační stížnosti proti výroku ve věci samé, která musí být za těchto okolností zamítnuta.

[8] Nad rámec výše uvedeného však Nejvyšší správní soud musí dát stěžovateli zapravdu v tom, že Krajský soud v Brně věc skutečně po právní stránce chybně posoudil a rozhodl nesprávně. Nesprávný je především závěr krajského soudu, že na žádost stěžovatele o udělení povolení k trvalému pobytu je třeba aplikovat § 169 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. Nejvyšší správní soud se naopak ztotožnil s názorem stěžovatele, že o žádosti o povolení k trvalému pobytu, pokud je v souladu se zákonem podána na území České republiky, je žalovaný povinen rozhodnout ve lhůtě stanovené v § 169 odst. 1 písm. e) citovaného zákona.

[9] Předmětná ustanovení § 169 odst. 1 písm. b) a e) zákona č. 326/1999 Sb. zní: „*Pokud nelze rozhodnutí vydat bezodkladně, rozhodnutí se vydá: (...) b) ve lhůtě 180 dnů ode dne podání žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu, (...) e) ve lhůtě 60 dnů ode dne podání žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu, povolení k trvalému pobytu podle § 69, je-li žádost podaná na území, povolení k přechodnému pobytu a povolení k trvalému pobytu podle § 87g a 87h (...).*“ Z hlediska systematiky zákona č. 326/1999 Sb. je zřejmé, že zákon upravuje tři režimy trvalého pobytu cizinců na území České republiky. Je zde právní režim „privilegovaných“ cizinců, kteří mohou požádat o povolení k trvalému pobytu na základě § 87g (občané EU) a § 87h (rodinní příslušníci občanů EU). Dále je zde standardní režim pro cizince ze třetích států, kteří žádají o povolení k trvalému pobytu podle § 69 citovaného zákona, a to podle jednotlivých tam upravených případů buď v zahraničí prostřednictvím zastupitelských úřadů České republiky, nebo podávají žádost na území České republiky přímo žalovanému. Toto rozdělení možných žádostí o povolení k trvalému pobytu reflektuje i § 169 odst. 1 citovaného zákona, když stanoví lhůty pro vyřízení takových žádostí. Lhůta sto osmdesáti dnů dle § 169 odst. 1 písm. b) se tak bezpochyby aplikuje pouze na ty případy, které nejsou uvedeny v písm. e) citovaného ustanovení, tj. na žádosti podávané povinně u zastupitelského úřadu v cizině.

[10] Konkrétně tedy stěžovatel dne 11. 4. 2012 podal předmětnou žádost o udělení povolení k trvalému pobytu s tím, že stěžovatel se na území České republiky v době podání žádosti zdržoval legálně na základě povolení k přechodnému pobytu s platností od 21. 6. 2011 do 20. 6. 2013. Stěžovatel tedy nesporně byl oprávněn podat předmětnou žádost podle § 69 odst. 2 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. na území České republiky žalovanému, což také učinil. Na vyřízení jeho žádosti tedy musela být aplikována lhůta šedesáti dnů podle § 169 odst. 1 písm. e) citovaného zákona. Tato zákonná lhůta pro vydání rozhodnutí skončila v předmětném případě dne 10. 6. 2012 (aniž by ze spisu bylo možné zjistit jakoukoli aktivitu žalovaného v rámci této lhůty). Od uplynutí této lhůty lze konstatovat nezákonnou nečinnost žalovaného, pro kterou nelze ze spisu zjistit důvody, které by tuto nečinnost mohly ospravedlnit. Pokud by žalovaný zjistil důvody, které by bránily vydání povolení k trvalému pobytu, měl žádost zamítnout; pokud by žádost nebo její přílohy nebyly pro posouzení žádosti dostatečné, měl vyzvat stěžovatele k odstranění vad nebo předložení dodatečných podkladů. Ze spisu nelze ani zjistit, že by stěžovatel neposkytoval žalovanému v souvislosti s předmětným správním řízením potřebnou součinnost. Podaná

žaloba na ochranu proti nečinnosti žalovaného tedy měla být (v době rozhodování krajského soudu) posouzena jako důvodná.

II. b)
Kasační stížnost směřující proti výroku o nákladech řízení

[11] Stěžovatel dále napadl kasační stížností i výrok rozsudku krajského soudu o nákladech řízení. Ve shodě s usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 1. 6. 2010, č. j. 7 Afs 1/2007 - 64, publikovaným pod č. 2116/2010 Sb. NSS, soud konstatuje, že kasační stížnost proti výroku o nákladech řízení je přípustná, neboť stěžovatel zároveň napadl i výrok ve věci samé. Nejvyšší správní soud je dle citovaného usnesení rozšířeného senátu povinen rozhodnout o kasační stížnosti proti výroku o náhradě nákladů i v případě, že (jak je výše uvedeno) shledal nedůvodnou kasační stížnost v části směřující proti výroku ve věci samé.

[12] Kasační stížnost je v části směřující proti výroku o nákladech řízení důvodná. Nejvyšší správní soud konstatoval výše pod body 9 a 10 tohoto rozsudku, že krajský soud ve věci samé rozhodl nesprávně. Pokud by v souladu se zákonem žalobě stěžovatele vyhověl, pak by v souladu s 60 odst. 1 s. ř. s. přiznal stěžovateli i náhradu nákladů řízení o žalobě. V souladu s výše citovaným usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 1. 6. 2010, čj. 7 Afs 1/2007-64, publikovaným pod č. 2116/2010 Sb. NSS, tedy Nejvyšší správní soud napadený výrok o nákladech řízení o žalobě zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení Krajskému soudu v Brně.

III.
Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[13] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného rozsudku krajského soudu k závěru, že kasační stížnost je důvodná pouze v části směřující proti výroku o nákladech řízení. Proto tuto část napadeného rozsudku krajského soudu (výrok II) Nejvyšší správní soud zrušil a věc krajskému soudu vrátil k dalšímu řízení. Naproti tomu kasační stížnost v části směřující proti výroku I. rozsudku krajského soudu zamítl. Na krajském soudu bude, aby v dalším řízení rozhodl o nákladech řízení (žalobního)- viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2010, č. j. 7 Afs 1/2007 – 64, publikovaného pod č. 2116/2010 Sb. NSS.

[14] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud sám, neboť řízení ve věci samé je ukončeno a věc se v meritu nevrací krajskému soudu k dalšímu řízení (srov. shora citované usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2010, č. j. 7 Afs 1/2007 - 64, publikované pod č. 2116/2010 Sb. NSS, bod 37). Ve smyslu ustanovení § 60 odst. 8 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. rozhodl tedy Nejvyšší správní soud tak, že stěžovateli přiznal právo na náhradu nákladů o kasační stížnosti v plné výši. Nejvyšší správní soud vzal přitom v úvahu to, že kasační stížnost v době jejího podání byla důvodná a v té době stále trvala nečinnost žalovaného. Jestliže žalovaný teprve následně o žádosti stěžovatele rozhodl a rozhodnutí stěžovateli doručil (více než deset měsíců po

podání žádosti a 8 měsíců po uplynutí zákonné lhůty pro rozhodnutí o žádosti), pak musí nést následky takového nezákonného jednání v podobě povinnosti nahradit stěžovateli náklady řízení.

[15] Výši nákladů stěžovatele v řízení o kasační stížnosti stanovil Nejvyšší správní soud jako náklady právního zastoupení ve výši 3.100 Kč mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby a náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč za jeden úkon (dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2013). Za jeden úkon pokládá soud sepsání kasační stížnosti; přípis stěžovatele z 5. 3. 2013 pokládá za úkon, za nějž náleží mimosmluvní odměna ve výši jedné poloviny ve smyslu § 11 odst. 2 citované vyhlášky. Celkem tedy má stěžovatel právo na náhradu nákladů právního zastoupení ve výši 5.100 Kč. Jelikož advokát zastupující stěžovatele prokázal, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se mimosmluvní odměna o tuto daň, která činí 1.071 Kč. Dále má stěžovatel právo na náhradu uhrazeného soudního poplatku za kasační stížnost ve výši 5.000 Kč. Celkem tedy náhrada nákladů o kasační stížnosti činí 11.171 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. března 2013

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu